

REMISSYTTRANDE

Datum
2021-01-10

Vår handläggare
Dag Wallströmer
0151-19153, 070-5563170
dag.wallstromer@vingaker.se

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

1 (4)

REMISSYTTRANDE

S2020/09872

UTBETALNING AV ERSÄTTNING FÖR PERSONLIG ASSISTANS ENDAST VID TILLSTÅND

Sammanfattning

Socialnämnden i Vingåkers kommun är positiv till promemorians huvudförslag att ersättning enligt Socialförsäkringsbalken eller LSS för personlig assistans endast ska utbetalas till utförare med tillstånd.

Kommunens syn på personlig assistans

Personlig assistans är en verksamhet med stora risker för missförhållanden beroende på att såväl de assistansberättigade som de personliga assistenterna ofta kan vara i en utsatt situation:

Lagstiftarens grundläggande tanke då rätten till personlig assistans infördes var att assistenterna skulle vara den funktionshindrades "armar och ben".

- Om den assistansberättigade på grund av kognitiva svårigheter eller andra skäl har svårt att bevaka sin rätt och sina personliga intressen kan hen hamna i ett svårt underläge mot såväl assistenter som utförare.
- De personliga assistenterna har ofta en svag ställning på arbetsmarknaden och kan utnyttjas på ett otillbörligt sätt av såväl den assistansberättigade som av assistansanordnaren.

Kommunen ser därför positivt på att staten successivt överger den överdrivet naiva godtrogenhet som fanns när lagen infördes. Kommunen ser behov av även följande förändringar:

- Att personlig assistans förbehålls brukare som har förmåga att själva formulera uppdraget till assistenterna.
- Att kommunerna får en rimlig ersättning för sitt basansvar att tillgodose behovet av personlig assistans. Företagen plockar idag ”russinen ur kakan” och kvar till kommunen blir de ärenden som inte går att bedriva inom ramen för assistansersättningen.
- Den sedan länge förskjutningen mellan kommunens och statens ansvar i rättspraxis och genom Försäkringskassans glidande bedömningar måste upphöra och kommunerna måste kompenseras så att den finansieringsfördelning som fanns vid reformens införande återställs. Idag är det vanligt att personer inte beviljas assistans enligt Socialförsäkringsbalken då knappt något numera räknas som grundläggande behov samtidigt som individen istället i domstol beviljas personlig assistans enligt LSS till en helt kommunal kostnad.
- En total översyn över lagstiftningen behövs för att säkerställa livskvalité för de som är beroende av insatsen, förhindra grov organiserad brottslighet, få en rimlig kostnadsutveckling inte bara för staten utan även för kommunerna.
- Få en balans i regelverket mellan de förväntningar som finns på vad den assistansberättigade ska kunna klara av bland annat i form av administrativa färdigheter, och hur verkligheten faktiskt ser ut.

Möjligheten att neka ersättning om tillstånd saknas

Kommunen ser mycket positivt på att promemorian förslår att samma regler ska gälla både för staten och för kommunerna i detta avseende.

Nuvarande regelverk innebär ett stort kryphål som de kriminella anordnarna givetvis utnyttjar.

Därför anser kommunen att ersättning ska nekas även i de fall den assistansberättigade själv anställer sina assistenter och försummar att anmäla det till Ivo. Den möjlighet som promemorian här lämnar för fortsatt kriminell verksamhet är helt onödig.

Avsnittet Gällande rätt 3.2.1

Att som ursprungligen avsågs ge den enskilde möjlighet att mycket långt styra över vad och när insatser ska utföras krockar med mängder av andra förordningar om arbetstid etc.

I och med statens och försäkringskassans ständiga förskjutning i tolkning av lagstiftningen och därmed överskjutning av kostnader från stat till kommun har i

praktiken ansatsen att den enskildes rätt till assistans inte ska ställas i relation till respektive kommuns ekonomi i praktiken åsidosatts.

3 (4)

Kommunens basansvar för personlig assistans

Kommunen menar att detta basansvar redan idag är helt ofinansierat. Gäller bland annat ansvaret för vikarier och att kommunen till skillnad från de vinstdrivande företagen inte kan välja vilka assistansuppdrag man åtar sig. Med de nu föreslagna förändringarna kommer kommunerna något oftare akut få lösa utförandet av personlig assistans. Det är viktigt att kommunerna fullt ut blir kompenserade för detta, inte minst då akuta oplanerade insatser i regel blir betydligt dyrare att utföra. I jämförelse med de krav som ställs på andra myndigheter att lösa krissituationer är det helt orimligt att detta krav ställs på 290 kommuner utan reell kompensation vare sig för beredskapen eller för själva utförandet.

IVO:s ansvar att meddela att tillstånd dragits in

Kommunen ser positivt på att IVO får detta tydliga ansvar att även meddela respektive kommun. Det är viktigt att det tydligt är anordnarens ansvar att förtlöpande informera Ivo om i vilka kommuner man utför assistans.

Stöd för att utforma avtal om personlig assistans

Kommunen ser ett stort behov av att förtydliga vad som kan ingå i personlig assistans och vad som inte kan ingå. Att utforma tydliga avtal är ett steg på vägen men det behövs också tydliga föreskrifter från myndigheter för att undvika att assistansberättigade och assistenter far illa och utnyttjas.

Övergångsbestämmelser

Kommunen ser ingen anledning till att undanta nu pågående ärenden om det är betydelsen av sista meningen på sid 28. Om det endast redan utförd assistans har kommunen ingen invändning.

Konsekvenser för kommunen

Föga överraskande konstaterar även denna utredning att de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna blir försumbara. Det kan möjligen gälla för kommunkollektivet sammanslaget men för enskilda mindre kommuner kan konsekvenserna bli större. Promemorian bortser helt från att en av utgångspunkterna för förändringarna är hatt organiserad brottslighet utnyttjat systemet. Det innebär att kommunerna kan tvingas in i konfliktsituationer med den organiserade brottsligheten vilket innebär stora risker för hot, våld och otillbörlig påtryckningar i myndighetsutövandet. Kommunens erfarenhet är att det stöd som kan fås från rättsväsendet i sådana situationer närmast är obefintligt.

Vingåkers kommun

VINGÅKERS KOMMUN
Socialnämnden

4 (4)

Robert Skoglund
Ordförande

Dag Wallströmer
Socialchef